

**A Kecskeri-puszta és környéke (HUHN20145)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Debrecen
2017.

Készítette
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner
BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor
Olajos Péter

Szakmai koordinátor

Vezető természettudományi szakértő

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Közreműködő szakértők

Dr. Cserkész Tamás
Dr. Gulyás Gergely
Horváth Dénes
Hódör István
Lukács Attila
Mesterházy Attila
Mizsei Edvárd
Tóth Pál

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2016.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai.....	4
1.1. Név.....	4
1.2. Azonosító kód.....	4
1.3. Kiterjedés.....	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	4
1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	4
1.4.2. Jelölő fajok.....	4
1.5. Érintett települések.....	4
1.6. Egyéb védetség kategóriák.....	4
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	5
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	5
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	5
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	5
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek.....	5
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	5
1.7.7. Egyéb tervek.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	7
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	9
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	9
3.2. Kezelési javaslatok.....	9
3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE).....	10
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	20
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	20
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	21
3.2.5. Mellékletek.....	21
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	22
3.3.1. Agrártámogatások.....	23
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek.....	23
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	25
3.3.2. Pályázatok.....	26
3.3.3. Egyéb.....	26
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	26
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	26
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	26
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	27

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Kecskeri-puszta és környéke kiemelt jelentőségű természetvédelmi terület (kJTT)

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20145

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1538,4 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak

*: kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

- Kisfészkü aszat (*Cirsium brachycephalum*)
- Ürge (*Spermophilus citellus*)
- Vidra (*Lutra lutra*)
- Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- Métélyfű (*Marsilea quadrifolia*)

1.5. Érintett települések

Jász-Nagykun-Szolnok megye: Karcag, Kunhegyes, Kunmadaras

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A terület egy része (1182,29 ha) a Kecskeri-puszta Természetvédelmi Területtel (kiterjedés: 1226 ha) átfedésben van. (2/1990. (VI. 13.) KöM rendelet a Hajósi-kaszáló és löszpartok, valamint a Kecskeri-puszta természeti területek védetté nyilvánításáról).

A tervezési terület nem érint madárvédelmi területet.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület (65%) és ökológiai folyosó (35%) övezetével egyaránt átfed.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre elfogadott természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 10/2011. (IV. 29.) KR sz. rendeletével módosított 18/2004.(XI.9.) számú rendelete a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területrendezési Tervről (egységes szerkezetben).

Kunmadaras Nagyközség Önkormányzata Képviselőtestületének 2/2012. (I.27.) önkormányzati rendelete a község Helyi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének elfogadásáról

Karcag Város Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2012. (V.04.) önkormányzati rendelete a Karcagi Településrendezési terv részeit képező Karcagi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv megállapításáról szóló rendelet módosításáról

Kunhegyes Város Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2011. (I.26.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Tiszafüredi erdészeti tervezési körzet 2. erdőterve erdőterve (Érvényes: 2006.01.01 - 2015.12.31). Törzskönyvi szám: 20/2006. Kelt: 2006. november 21.

A 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet alapján a területet a Közép-Tisza-erdőtervezési körzetbe sorolták. A következő tervezési időpont: 2016.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/1. Szolnok és dél-hevesi apróvadas vadgazdálkodási körzet vadgazdálkodási terve. Érvényesség: 2014. február 28-ig (Országos Vadgazdálkodási Adattár).

Kunsági Dózsa Vadásztársaság, Tiszagyenda (Kódszám: 16-755910-141) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényesség: 2017-ig. Kelt: 2007. február 1. Jóváhagyta: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

Nagykun Vadásztársaság, Karcag (Kódszám: 16-752810-141) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényesség: 2017-ig. Kelt: 2007. február 1. Jóváhagyta: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

Kunmag Kft., Kunmadaras (Kódszám: 16-752710-148) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényesség: 2017-ig. Kelt: 2007. február 1. Jóváhagyta: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

NK-III-2. Öntöző csatorna (víztérkód: 000713) halgazdálkodási terve. Horgászati hasznosító: Halász Kft., Szajol

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Nagykunsági alegység (2-18) vízyűjtő-gazdálkodási terve. Közreadta: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság, 2016. április.

1.7.7. Egyéb tervek

Karcag Város II. Környezetvédelmi Programja 2005 - 434/2005. (XI.29.) határozat

Kisfészkü aszat (*Cirsium bracycephalum*) fajvédelmi terve (Molnár 2013), a nemzetközi Be-Natur program keretein belül.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.03	Kaszálás felhagyása/hiánya	M	6-8	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): A kaszálás felhagyása az ún. filcesedés folyamatát segíti elő, vagyis a fűavar nemezszerű felhalmozódását, ami a gyepek szerkezetének egyszerűsödését, a fajgazdagság csökkenését és gyomosodás lehetőségét veti fel.
A04.02	Alullegeltetés	M	6-8	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): Az alullegeltetés is az ún. filcesedés folyamatát segíti elő, vagyis a fűavar nemezszerű felhalmozódását, ami a gyepek szerkezetének egyszerűsödését, a fajgazdagság csökkenését és gyomosodás lehetőségét veti fel.
A04.01.01	Intenzív szarvasmarha- legelés	L	<5%	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): Az intenzív marhalegelés a szikes gyepek degradációját elsősorban a jószágállások környékén eredményezi. A folyamatos és jelentős taposás hatására az összefüggő gyeptakaró felszakadozik, a jószágállások környéki jelentős trágyázás hatására pedig (különösen a jobb termőképességű cickóros gyepekben (F1b)) gyomosodás indulhat meg, ami a gyepek természetességének csökkenéséhez, leromlásához járulhat hozzá.
I01	Inváziós fajok jelenléte	L	1	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): Az ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) a jobb termőképességű cickóros szikes gyepekben (F1b) kis mértékben terjed. Nitrogénkötő sugárgombája miatt nitrofil gyomnövények megtelepedését segítheti elő, így hozzájárul a gyepek gyomosodásához, természetességének csökkenéséhez.
J02.03	Csatornázás és vízelvezetés	H	40	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*): A csatornázás eredményeként a csatornákkal átszőtt élőhelyen a talajvízszint mélyebbre vándorol, mely a kilúgozás veszélyét, vagyis a talajban oldható sók mélyebbre vándorlását, így közvetetten az élőhely szikes karakterének csökkenését eredményezheti. Ez együtt jár a szikes élőhelyekre jellemző (több esetben specialista) karakterfajok borításának (dominanciájának) csökkenésével és életteret biztosíthat a „nem specialista” zavarástűrő és gyomfajok számára. A fenti folyamat lassan a szikes gyepek degradációját, természetességük csökkenését eredményezheti.
				vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): A területen található sűrű csatornahálózat az időszakos kisvizek korai kiszáradását okozhatják, amely potenciálisan csökkentheti a vöröshasú unka szaporodási sikerét.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
G05.11	Közúti ütközésből eredő	L	<5%	vidra (<i>Lutra lutra</i>): A közeli nagy forgalmú úton (4 - Budapest-Debrecen-Záhony elsőrendű főút)

	sérülés vagy pusztulás			előfordulnak gázolások. A gázolás miatti mortatlítás kedvezőtlen hatást gyakorol a faj Natura 2000 területen belüli állományára.
M01.02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés	L	<5%	kisfészű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>): A faj számára optimális tenyészidőszakban a száraz periódusok növekedése a területen található állományok csökkenését eredményezheti.
				mételyfű (<i>Marsilea quadrifolia</i>): Amennyiben a száraz periódusok hossza növekszik, ezzel egyre rövidebbek lesznek a faj számára megfelelő időszakok. Hosszú távon ez az állomány kipusztulásához vezethet.
				mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): Amennyiben élőhelyei kiszáradnak, a faj állományai eltűnnek a területről.
Kód	Potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03	Nem megfelelő időben történő kaszálás	L	<5%	kisfészű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>): A faj a kaszálást is jól tűri, de a hosszú éveken keresztül helytelen időben végzett kaszálás kedvezőtlen hatást gyakorolhat a faj Natura 2000 területen belüli amúgy is kis állományára, mivel az gátolja a faj szaporodását (nem történik magképzés).
J03.01	Tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése	L	<5%	ürge (<i>Spermophilus citellus</i>): A belvizes években a kolónia fennmaradásához szükséges száraz hátságok is víz alá kerülhetnek, vízzel telítődhetnek a föld alatti járatok, mely kedvezőtlen hatást gyakorol a faj állományára (fulladásveszély).
K03.04	Ragadozás, predáció	L	<5%	ürge (<i>Spermophilus citellus</i>): Közele tanyákon élő háziállatok (kutyák macskák) a kolónia egyedeit pusztíthatják.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Kecseri-pusztta és környéke kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A gyepterület jelenlegi állapotának fenntartását célzó legeltetési/kaszálási rendszer kidolgozása.
- A szikes gyepeken felferődő, gyomként jelentkező nád mechanikus visszaszorítása legeltetéssel és tisztító kaszálással.
- A területen lévő mocsarak, mocsárrétek és a másodlagos vizes élőhelyek vízellátottságának biztosítása.
- Az ürge állománynagyságának és az állomány területi kiterjedésének megőrzése érdekében a magasabb, szárazabb részeken biztosítani kell az állandó rövid fűvű állapotot (ennek elérésére a legeltetés és/vagy kaszálás alkalmazásával).
- A kistűzű aszat állományok védelme érdekében a mélyebb részeken (mocsárrétek) javasolt a mozaikos, hagyásterületes legeltetési és kaszálási gyakorlat további megvalósítása (bővítése), a kaszálási és legeltetési módok lehetőség szerinti további diverzifikálása.
- Bolygatott részek gyepjének rekonstrukciója gyommentesítő kaszálással, szükség esetén a gypavar felszámolása megfelelő időpontban végzett égetéssel.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhelyrekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A Kecskeri-puszta és környéke Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 6 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2015-ben tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetőek. A kezeléseket, beavatkozásokat gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

KE-1 kezelési egység

(1) Meghatározása: Mezőgazdasági jellegű tevékenységet szolgáló tanyák, családi gazdaságok, majorok, állattartó telepek, jószágállások, valamint földutak, illetőleg a 4 – Budapest-Debrecen-Záhony elsőrendű főút felüljárója. Jelentős részben művelés alól kivett területek tartoznak a kezelési egységbe, ill. az ezekhez közvetlenül csatlakozó gyepléglő művelési ágban lévő területek. A legelő állatok fokozott jelenléte miatt jellemző a taposott, tiport talajfelszín és a gyomosodás. Ezek természetvédelmi szempontból alapvetően nem jelentenek problémát. Megfelelő kezelés mellett táji léptékben a természetességet is növelhetik. Összesített kiterjedésük: 16,95 ha.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók (U4), út- és vasúthálózat (U11), tanyák, családi gazdaságok (U10)

- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

A kezelési egység esetében általánosan javasolható a gyommentesítés, az útrézsűk kezelése. A kezelési egységbe tartozó olyan tanyák, telephelyek, amelyeknek nagyobb gyepfelszínei is vannak, kaszálással-legeltetéssel kezelendők.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

Gyeppek esetén a kötelezően betartandó előírásoknál a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait, valamint a 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról előírásait szükséges figyelembe venni. A kezelési egységnek a Kecskeri-pusztá TT területén található részein az 1996. évi LIII. törvény előírásai is irányadóak.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22). (Magyarázat: az arra potenciálisan alkalmas részeken, pl. tanyaudvarokon, árkok mezsgyéjén stb.)
- A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett (GY33).
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező (GY107).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési egységbe tartozó területeken jelentős arányban vannak gyeppek. A gyomosodás megakadályozása érdekében javasoljuk a terület hasznosítását kaszálással és legeltetéssel. Az úgynevezett őszi tisztító kaszálás már nem akadályozza meg számos gyomfaj termésképzését és terjedését.

KE-2 kezelési egység

(1) Meghatározása: Cickórós szikes gyepek; szikes rétek; ürmös és padkás szikesek; nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások; zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak; jellegtelen üde és száraz gyepek; degradált löszgyepek és a hozzájuk kapcsolódó kisebb-nagyobb élőhelyfoltok és élőhelyfragmentumok, továbbá pusztai környezetben lévő, leginkább náddal-gyékénnyel benőtt kubikgödrök melyeket legeltetéssel és kaszálással javasolt hasznosítani. Ebbe a kezelési egységbe kerültek azok a területek, amelyeket hasznosítását alapvetően rét- és legelőgazdálkodással célszerű megoldani. A kezelési egységbe tartozó különböző természetességi állapotú gyepek, illetve nádasok és mocsarak túlnyomó részben legelő és rét művelési ágú területek, de néhány esetben felhagyott szántón kialakuló élőhelyek. Néhány esetben az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő területek is ebbe a kezelési egységbe kerültek. Ezek főként tisztások, nyílt területek, amelyek hazai fajokból álló faállomány számára nem megfelelő termőhelyek talajtani adottságuknál fogva. A kezelési egységbe beletartoznak azok a gyepterületen lévő kis területű faállományok is (jellemzően keskenylevelű ezüstfa állományok), amelyek legelő művelési ágban lévő területen lévő fásítások. Utóbbi területek a 2009. évi XXXVII. törvény értelmében fásításnak minősülnek, így lehetőség van a legeltetésükre is, emiatt ezek a kis területű faállományok is a KE-2 kezelési egységbe kerültek. Összes kiterjedésük: 1072,31 ha.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): cickórós puszták, (F1b), szikes rétek (F2), jellegtelen üde gyepek (OB), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete (F5), ürmöspuszták (F1a), löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a), zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak (B6), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): haratkásás, békebuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), nem zsombékoló magassásrétek (B5), taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet (OG), kocsordos-öszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepék (F3), magaskórós ruderalis növényzet (OF), üde mézpzásitos szikfokok (F4), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), fragmentális mocsári-és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), nedves felszínnek természetes pionír növényzete (I1), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), folyóvizek (U8), állóvizek (U9), üde és nedves cserjések (P2a)
- Natura 2000 élőhelyek: pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)
- érintett erdőrészek: Kunhegyes 119 TN, Kunhegyes 119 C

(3)Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

- A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait, valamint a Kecskeri-pusztai természetvédelmi terület által érintett részekben a 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni.

- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet.
- A Tiszafüredi erdészeti tervezési körzet erdőterve (Tiszafüredi erdészeti tervezési körzet 2. erdőterve, érvényes: 2006. január 1. – 2015. december 31. A 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet alapján a területet a Közép Tiszai erdőtervezési körzetbe sorolták. A következő tervezési időpont: 2016. A köztes időszakra az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. Törvény 113. § (17) bekezdése vonatkozik.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.(GY14).
- A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett. (GY33).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal. (GY59).
- Legeltethető állatfajok: szarvasmarhafélék(GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár) (GY70).
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása (GY79).
- A kaszálás után visszamaradt szénát a kaszálást követő 2 héten belül javasoljuk összegyűjteni és eltávolítani a területről (GY86).
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92).
- Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges (GY104).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- Élőhelyrekonstrukció (GY118).
- A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében (E91). (Magyarázat: az érintett erdőrészek esetén.)

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasoljuk megvizsgálni, hogy a kezelési egység területén található csatornahálózat mely elemeinek van szerepe a jogszabályok által meghatározott vízgazdálkodási feladatok ellátásában. Azon csatornák vagy csatornaszakaszok felszámolását vagy részleges felszámolását javasoljuk, amelyek napjainkban már funkció nélküliek. Ezeknek a felszámolása, az eredeti domborzati adottságok visszaállítása a kezelési egység területén több jelölő faj és a pannon szikesek jelölő élőhely természetvédelmi helyzetében is jelentős javulást eredményezne a vízellátottsági viszonyok javulásán keresztül. Megjegyezzük, hogy ugyanez az élőhelyrekonstrukció a KE-5 területét is érinti. Továbbá a Kunhegyes 119 TN és a

Kunhegyes 119 C erdőrészek esetén javasoljuk a művelési ág megváltoztatását legelő művelési ágra, hiszen ezek a területek talajtani adottságaiknál fogva nem alkalmasak megfelelő záródású faállományok fenntartására. Jelenlegi állapotukban is jórészt fátlanok, rajtuk főként szikespusztai és mocsári élőhelyeket találhatók. Jelentős arányban a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) jelölő élőhelyhez tartoznak. A terület adottságait figyelembe véve (nem vagy nehezen kaszálható felszín) a természetvédelmi kezelés legeltetéssel oldható meg.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési egység területén található gyeptípusok, nádasok és mocsarak a legeltetést és a kaszálást is igen jól tűrik. A kezelési egység területén megfigyelhető gyepterületeken elsősorban a szarvasmarhával, valamint a juhokkal történő legeltetés fenntartása javasolt. A nádasok és mocsarak legeltetésére a szarvasmarha alkalmas. A nem megfelelő intenzitással biztosított legeltetésnek kedvezőtlen hatása lehet a gyepek fajösszetételére, strukturáltságára (túllegeltetés esetén a gyepek felszakadozása, legelőgyomok megjelenése, alullegetetés esetén a gyepek filcesedése következhet be). A kezelési javaslatok elősegítik a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), illetve a síksági pannon löszgyepek (6250*) közösségi jelentőségű élőhelyek állományainak hosszú távú fenntartását. A területileg illetékes nemzeti park igazgatósággal egyeztetett legeltetési és kaszálási terv szerinti gazdálkodás a kezelési egység területén a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) élőhelyének fenntartását biztosítja; ugyanakkor elősegíthetik a közeli területeken esetlegesen fészkelő, fokozottan védett székicsér (*Glareola pratincola*) táplálkozóhelyének és potenciális fészkelőhelyének fenntartását, valamint a védett szikárszik (*Petrosimonia triandra*) növényfaj állományának védelmét is. A valós funkció nélküli csatornák és csatornaszakaszok felszámolása a vizes élőhelyekhez kötődő jelölő fajok természetvédelmi helyzetének jelentős javulását eredményezné. Elsősorban a kiskécske aszat (*Cirsium brachycephalum*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*) fajok esetében lenne jelentős mértékű előrelépés az élőhelyrekonstrukció megvalósulása.

KE-3 kezelési egység

(1) Meghatározása: Természetesebb erdei élőhelykategóriába be nem sorolható, elsősorban kiritkuló kocsányos tölgy alkotta ültetvény jellegű erdők, ezüsthék (*Elaeagnus angustifolia*) alkotta állományok, erdősávok, fasorok, valamint ezüsthékkel elegyes kocsányos tölgy (*Quercus robur*) ültetvényerdők. Részben az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott területek. Összkiterjedésük 16,63 hektár.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos lombos fafajokkal elegyes

idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7).

- Natura 2000 élőhelyek: -
- érintett erdőrészek: Karcag 42C, Kunhegyes 119B
- védett természeti területet érintő erdőrészek: Karcag 42C

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

A Natura 2000 terület üzemtervezett erdőállománya alrészleteinek jelenlegi fatípusai elsősorban a kocsányos tölgy (*Quercus robur*) és az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), valamint a mezei juhar (*Acer campestre*). A Karcag 42C célállománya kőrises-kocsányos tölgyes, míg Kunhegyes 119 B alrészletben a célállomány cseres-kocsányos tölgyes. A célállomány elérése valamennyi erdőrészletben a részben ültetett, részben „spontán vetényülő” ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), mint fás szárú özönnövény visszaszorítása révén valósulhat meg. A célállomány megváltoztatása hosszú távon sem javasolt. A kis területű faállományokban rendszeres fahasználatot nem javasolunk.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelező előírások és korlátozások

- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet.
- A Tiszafüredi erdészeti tervezési körzet erdőterve (Tiszafüredi erdészeti tervezési körzet 2. erdőterve, érvényes: 2006. január 1. – 2015. december 31. A 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet alapján a területet a Közép Tiszai erdőtervezési körzetbe sorolták. A következő tervezési időpont: 2016. A köztes időszakra az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. Törvény 113. § (17) bekezdése vonatkozik.
- Az érintett egyetlen védett természeti területen fekvő erdő (Karcag 42C) esetében a kötelezően betartandó előírások mellett a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése (E05).
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33).
- Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal (E51).
- Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy- és fásszárúak továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) történő megakadályozása.(E83).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása

A jelenleg faállománnyal borított terület részben tájidegen fajokból áll. A tájidegen fajok lecserélése hazai fafajokra általános természetvédelmi célkitűzés. A hazai fafajok madárvédelmi szempontból teljes mértékben betöltenék azt a szerepet, amit jelenleg a tájidegen fafajok töltenek be (fészkelőhely).

KE-4 kezelési egység

(1) Meghatározása: Elsősorban nagyüzemi, kisebb részt extenzív szántók. A kezelési egységhez tartozó területek elsősorban szántó, másodsorban rét/legelő, illetőleg kivett (út, csatorna) művelési ágú területek, mely utóbbiak elszántások révén jöttek létre. Összkiterjedésük 187,14 hektár.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), extenzív szántók (T6)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet (OG)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható (SZ07). (Magyarázat: a javasolt előírás a székicsér (*Glareola pratincola*) védelme érdekében került az önkéntesen vállalható gazdálkodási jellegű javaslatokhoz.
- Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés tilos (SZ01).
- Rovarölő szerek nem alkalmazhatók (SZ25).
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett (SZ26).
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni (SZ37).

- Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel (SZ55). (Magyarázat: lásd az „élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés” bekezdésben és a 3.2.2. fejezetben)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasoljuk az elszántott rét vagy legelő művelési ágú területeken az eredeti művelési ág helyreállítását, továbbá a szántó művelési ágú területek gyepesítését is. Megjegyezzük, hogy az elszántások nem érintenek kiterjedt területeket.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása

A művelési ág váltását azért tartjuk indokoltnak, mert azok a gyepterületekhez kapcsolódva, vagy azok közé ékelve vannak jelen. Potenciális vegetációjuk a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) vagy a síksági pannon löszgyepek (6250*) közösségi jelentőségű élőhely, tehát a lucernavetést követő spontán gyepesedéssel az érintett közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének növekedése lenne elérhető. A szántóföldi műveléshez kötődő zavaró hatások (gépi munkavégzés idejére vonatkozó előírás, rovarölő szerek és vegyszeres gyomirtók használatának mellőzése, fokozottan védett madár fészkének, fiókáinak megtalálása esetére vonatkozó előírás, stb.) mérséklése a székicsér (*Glareola pratincola*) potenciális fészkelőhelyének védelme és a jelenlegi természetvédelmi helyzetének javítása érdekében került megfogalmazásra.

KE-5 kezelési egység

(1) Meghatározása: Azok a Natura 2000 területet átszelő csatornák és az azokkal párhuzamosan futó töltések kerültek ebbe a kezelési egységbe, amelyek a fenntartási tervet megalapozó élőhelytérképen is külön foltként jelentek meg. A Natura 2000 területen lévő sűrű csatornahálózatból a kisebb és sekélyebb csatornák nagyobb része a KE-2 egységhez tartozik, mivel növényzetük alapján a különböző gyepes és mocsári élőhelyekkel jellemezhető élőhelyfoltokhoz tartoznak. A KE-5 egységbe kerülő területek művelési ága túlnyomó részben művelés alól kivett területek (csatorna), de más művelési ágban lévő területtel is vannak átfedések. Összkiterjedésük 50,64 hektár.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak (B6), fragmentális mocsári és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA).
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR

2011 kódok szerint): jellegtelen jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), jellegtelen üde gyepek (OB), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjéseket (P2b).

- Natura 2000 élőhelyek: pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*).

(3) Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Kecskeri-puszta Természetvédelmi Terület érintett részein a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait szükséges alapul venni.

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. Előírásait szükséges figyelembe venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás (GY19).
- Élőhelyrekonstrukció (V63).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59). (Magyarázat: elsősorban a mótelyfű (*Marsilea quadrifolia*) természetvédelmi helyzetének javítása érdekében.)
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező (GY26).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasoljuk a kezelési egység részét képező csatornák lecsapoló hatásának vizsgálatát és ennek ismeretében, akár vízvisszatartást segítő vízügyi beavatkozás kezdeményezését is (pl: műtárgyak építése/felújítása). A valós funkció nélküli csatornák és csatornaszakaszok részleges felszámolása a vizes élőhelyekhez kötődő jelölő fajok természetvédelmi helyzetének jelentős javulását eredményezné. Elsősorban a kiscfészű aszat (*Cirsium brachycephalum*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*) fajok esetében lenne jelentős mértékű előrelépés az élőhelyrekonstrukció megvalósulása. A funkció nélküli csatornaszakaszok teljes mértékű felszámolása azonban csak feltételeesen javasolható a következők miatt. A terület egyik jelölő növényfaja a mótelyfű (*Marsilea quadrifolia*) 2015-ben a KE-5 egységhez tartozó sekély csatornából került elő. A szomszédos pusztai vizes élőhelyekből nem. A térségből származó korábbi adatok szintén csatornákból jelzik a faj előfordulását. Elképzelhető, hogy a faj számára alkalmas termőhelyeket a Natura 2000 területen ma más csak egyes mesterséges csatornák jelentik. A vöröshasú unka esetében sem zárható ki, hogy egyes csapadékhányos években kizárólag a mélyebb vizű csatornák jelentik a faj számára alkalmas szaporodóhelyeket (abban az esetben, ha a pusztai vizes élőhelyek az adott évben vízborítás nélkül maradnak).

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása

A globális szárazodási folyamatok tükrében szükséges a sekély, évente kiszáradó pusztai vizes élőhelyek kiszáradásának lassítása vagy megakadályozása vízvisszatartást segítő vízügyi beavatkozás révén. Ez természetesen csak a kezelési egység részét képező csatornák lecsapoló hatásának vizsgálatát követően válhat nyilvánvalóvá. Bár a kezelési egység élőhelytípusai között is megtalálhatóak a közösségi jelentőségű (és jelölő) pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) élőhelytípusba sorolható élőhelyek, mégis a KE-2 egység foglalja magában ezek túlnyomó részét. Ennek ellenére a KE-5 egység alapvetően meghatározza a KE-2 egység vízháztartási viszonyait. Ezt figyelembe véve adtuk meg az önkéntesen vállalható előírás javaslatokat és az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat. A kiscsészke aszat (*Cirsium brachycephalum*), a mészgyökér (*Marsilea quadrifolia*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a vidra (*Lutra lutra*) és a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) jelölő fajok természetvédelmi helyzetét is érintik a kezelési egység előírás javaslatai és az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok. Utóbbi két faj számára azonban elsődlegesen a következő kezelési egység (KE-6) a meghatározó.

KE-6 kezelési egység

(1) Meghatározása: A Kecskeri-tó, a Vajasi-halastó két tóegysége és az ezekhez közvetlenül kapcsolódó nádasok és gyékényesek tartoznak a kezelési egységbe. Legnagyobb arányban a Kecskeri-tározó (Kecskeri-tó) nyílt vízfelülete és a hozzá kapcsolódó nádas-gyékényes élőhelyek képezik a kezelési egységet. A területnek madárvonulási szempontból kiemelt jelentősége van. A tavakat ellátó csatornák nem ebbe a kezelési egységbe kerültek, hanem a mesterséges csatornákat magába foglaló KE-5 egységhez tartoznak. Összkiterjedésük 194,72 hektár.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): állóvizek (U9), nem tűzgyújtó nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), fragmentális mocsári és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac).
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC).
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Kecskeri-puszta Természetvédelmi Terület érintett részein a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság által kijelölt területen tilos a nádaratás (V06).
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező. (GY26)

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása

A tavak nyílt víztükre és a viszonylag keskeny nádas-gyékényes élőhelyek a Natura 2000 terület jelölő fajai közül a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a vidra (*Lutra lutra*) számára biztosít élőhelyet. A mocsári teknőst 2015-ben a célzott terepi vizsgálatokkal nem sikerült kimutatni, de a faj vélhetően jelen van a területen. A vidra jelenlétére utaló életnyomokat a Kecskeri-tó délkeleti szegélyén találtunk 2015-ben. A víztér jelenlegi formájában (beleértve az üzemelés rendjét is) véleményünk szerint alkalmas élőhely mindkét faj számára, ugyanakkor a populációk egyedszámát limitáló tényezőkről csak sejtéseink vannak.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

A KE-2 és a KE-5 kezelési egységek esetében javasoljuk megvizsgálni, hogy a KE-5-ös kezelési egységhez tartozó mesterséges vízfolyások (csatornák) csapoló-drénező hatása hogyan mérsékelhető, szüntethető meg, a vízvisszatartás területükön milyen módon (pl. zsilipek, fenékküszöbök segítségével) lehetséges. Ez szükséges volna a közösségi jelentőségű élőhelyek (KE-2: 1530*, 6250*, KE-5: 1530*) állapotának javításához.

KE-2 kezelési egységnél érintett erdőrészeket művelési ágának megváltoztatása szükséges ahhoz, hogy az érintett jelölő élőhelyek természetvédelmi kezelése (legeltetés) megoldható legyen.

A KE-4 kezelési egység esetében javasoljuk az elszántott rét vagy legelő művelési ágú területeken az eredeti művelési ág helyreállítását, mellyel a szomszédos, sokszor közösségi jelentőségű élőhelyek (1530*, 6250*) kiterjedése növekedhetne, illetőleg javasoljuk a szántó művelési ágú területek gyepesítését is szintén az előbb említett közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének növelése érdekében.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

Itt egy rövid felsorolást adunk a kezelési egységek által érintett jelölő fajokról.

KE-2: ürge (*Spermophilus citellus*), kiskécskés aszat (*Cirsium brachycephalum*)

KE-5: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*), mótelyfű (*Marsilea quadrifolia*), kiskécskés aszat (*Cirsium brachycephalum*)

KE-6: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*)

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2015-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2015-os felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhely (1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre és vizes élőhelyekre vonatkozó módszertan.

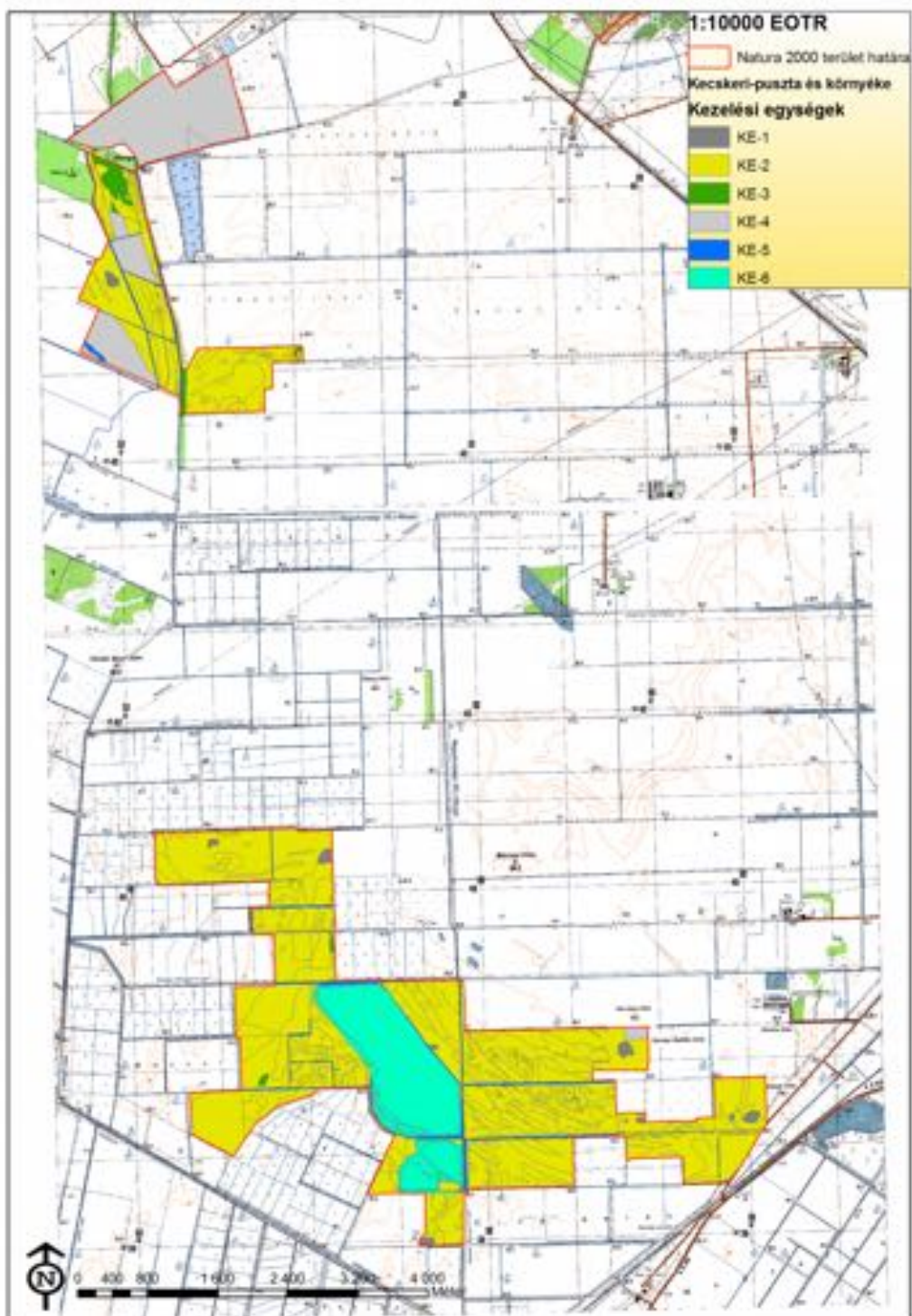
A kiscsészű aszat (*Cirsium brachycephalum*) és a mételyfű (*Marsilea quadrifolia*) állományait teljes bejárással szükséges felmérni 10 évente.

A mocsári teknős (*Emys orbicularis*) állományai NbmR protokoll szerint monitorozhatók, 10 évente.

Ugyancsak NbmR protokoll szerinti monitorozást javasolunk a jelölő ürge (*Spermophilus citellus*) és vidra (*Lutra lutra*) emlősfajokra, 10 évente.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése.

A tervezési terület kezelési egységei. 2017.01.19.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Kecskeri-puszta és környéke (HUHN20145) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A terület egy része (1182,29 ha) a Kecskeri-puszta Természetvédelmi Terület (kiterjedés: 1226 ha) része. A vonatkozó jogszabály a 2/1990. (VI. 13.) KöM rendelet a Hajósi-kaszáló és löszpartok, valamint a Kecskeri-puszta természeti területek védetté nyilvánításáról.

A tervezési terület szinte teljes egészében a Magyar Állam tulajdonában és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében található.

Ezen túl a terület egyes részei az országos ökológiai hálózat magterület, illetve pufferterület övezetének részei is egyben (ld. 1.6. fejezet).

A terület erdőállománya 15,97 hektáron helyezkedik el és az erdőrészek nagyrészt állami tulajdonban vannak.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Kecskeri-puszta és környéke kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület Karcag, Kunmadaras és Kunhegyes közigazgatási területeket érintve több fizikai blokkban található. A fizikai blokkok területnagyságának megközelítőleg 80 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető.

MEPAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
U50TQ-M-10	51,69	50,65	KAT20
U7V0Q-R-10	17,31	17,24	KAT20
UCADP-Q-10	17,94	17,85	KAT20
UCCLP-Y-10	57,12	44,98	KAT20
U6CLP-T-10	32,62	19,19	KAT20
U7JDP-T-10	34,25	32,39	KAT20
U8JDP-U-10	34,10	33,62	KAT20
U9JDP-V-10	43,11	41,92	KAT20
U8YLP-H-10	43,03	38,35	KAT20
U047T-3-10	79,4	73,94	KAT20
U6J7T-P-10	78,99	78,86	KAT20
U6H1T-F-10	91,98	86,81	KAT20
U8TMT-F-10	28,65	22,63	KAT20
U8UUT-P-10*	11,08	11,08	KAT20
U85ET-L-10	50,34	47,57	KAT20
U847T-C-10	94,35	90,39	KAT20
U8J7V-U-10	59,88	55,82	KAT20
U831T-4-10	60,83	56,36	KAT20
U86MT-U-10	158,27	0,00	-
U131V-X-10	60,36	18,13	KAT20
U8MUV-K-10	29,84	27,91	KAT20
U8EUT-9-10	119,03	116,17	KAT20
U90MV-Q-10	43,63	37,27	KAT20
U8X7V-8-10	53,49	52,46	KAT20
U16MV-N-10	74,14	57,78	KAT20
U81UV-X-10	32,41	31,79	KAT20
UHKEV-A-10	2,89	0,89	KAT20
U8KEV-3-10	36,16	32,43	KAT20
U10MV-F-10	43,11	39,61	KAT20
U80MV-P-10	38,71	37,55	KAT20
U10MV-F-10	43,11	39,61	KAT20
U8YEV-H-10	8,71	0,00	-

*Az adott MEPAR-blokknak nem a teljes területe fed át a Natura 2000 terület területével.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerit tartalmazza.

Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályoz. Jelen Natura 2000 területen a támogatási rendelet gyep hasznosítási irányú horizontális célprogramjai vehetőek igénybe, ugyanis a Kecskeri-pusztaság és környéke kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület nem esik bele Magas Természeti Értékű Területek zónalehatárolásaiba. Szakembereink álláspontja szerint a terület hosszú távú fenntartásához elegendőek a horizontális célprogramokban elérhető kiegészítő támogatások. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 77 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 40 Eurónak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 85 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 48 Eurónak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a 128/2007. (X.31.) FVM rendelet alapján a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Ehhez hasonlóan, a Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrezsny területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente 40-230 EUR/ha lehet.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális* szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok érhetőek el.

Az erdőterületekre vonatkozóan az erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

A 33/2008. (III.27.) FVM rendelet alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok

teljesítéséhez.

Kedvezőtlen Adottságú Területek támogatása

Ez az intézkedés támogatási lehetőséget biztosít a kedvezőtlen természeti adottságokkal rendelkező területeken gazdálkodók részére az 1257/1999/EK tanácsi rendeletének 19-20. cikkelyei alapján.

A kedvezőtlen adottságú területek (KAT) támogatásának célja a fenti rendelet 19. cikkében, valamint 20. cikkében meghatározott, a gazdálkodás eredményességét kedvezőtlenül befolyásoló gazdasági, társadalmi és természeti tényezők hatásainak részbeni kompenzációja. A KAT támogatás a Natura 2000 támogatással együtt igényelhető.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó és halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepök természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak (egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek). A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

A Kecskeri-pusztá és környéke fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználóra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Kecskeri-pusztá és környéke Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

○

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalás alapján ösztönzik a területhasználót az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok

populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az élőhelyfejlesztési- élőhelyrekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek. A Kecskeri-pusztai és környéke Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

○

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem jellemzően azok eltüntetésére ösztönöz.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

- egyeztető fórum megszervezése és lebonyolítása
- önkormányzati közzététel
- a fenntartási terv internetes felületen való megjelenítése
- érintettek levélben vagy e-mailben való megkeresése

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

- Natura 2000 területtel érintett gazdálkodók
- Natura 2000 területtel érintett földhasználók, hasznosítók és kezelők
- érintett földrészletek tulajdonosai
- földbérlők
- területi államigazgatási szervek
- települési önkormányzatok
- társadalmi szervezetek
- helyi lakosság

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása:

A fenntartási tervre vonatkozó véleményeket 2017.05.03-ig várjuk az emisszion2@gmail.com email címre, vagy postai úton a következő címre: E-misszió Egyesület, 4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6. A fenntartási terv egyeztető fóruma 2017.04.27-én 10:00 órai kezdettel, Karcag város Polgármesteri Hivatalának 2. sz. tanácskozó termében (5300 Karcag, Kossuth tér 1.) kerül megtartásra. A fenntartási terv jelen tervezete honlapunkról letölthető: <http://www.e-misszio.hu/n2>

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A fenntartási tervre vonatkozó véleményeket 2017.05.03-ig várjuk az emisszion2@gmail.com email címre, vagy postai úton a következő címre: E-misszió Egyesület, 4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6. A fenntartási terv egyeztető fóruma 2017.04.27-én 10:00 órai kezdettel, Karcag város Polgármesteri Hivatalának 2. sz. tanácskozó termében (5300 Karcag, Kossuth tér 1.) kerül megtartásra. A fenntartási terv jelen tervezete honlapunkról letölthető: <http://www.e-misszio.hu/n2>